

پنج بُعد حادثه منا، در کلام امام خامنه‌ای

خانواده‌های شهدای منا و مسجدالحرام، صبح روز (چهارشنبه، 17 شهریور) با حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار کردند.

متن کامل بیانات در دیدار خانواده‌های شهدای حج سال گذشته:

پنج بُعد حادثه منا، در کلام امام خامنه‌ای

اعتدال: خانواده‌های شهدای منا و مسجدالحرام، صبح روز (چهارشنبه، 17 شهریور) با حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار کردند.

امام خامنه‌ای در این دیدار بیانات مهمی ایراد فرمودند و پنج بُعد مسئله حادثه منا را تشریح فرمودند.

* متن کامل بیانات معظم‌له [با عنوان بندی اعتدال]] به این شرح است.

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله الطاهیرین.

* مسئله‌ی جان‌باختن و به شهادت رسیدن عزیزان ما در منا مسئله‌ی بسیار مهمی است

اولاً خیلی خوش‌آمدید خانواده‌های عزیز شهیدان مظلوم ما در منا و مسجدالحرام سال گذشته. ما هر سال قبل از موسم حج یک دیدار عمومی‌ای شبیه این دیدار با دست‌اندرکاران حج، بعضی از مدیران و بعضی از حج‌اج محترم داشتیم؛ آن جلسات جلسات شاد و شیرینی بود. جمعی از مردم ما، مؤمنین مخلص، پیر و جوان از همه جای کشور عازم حج می‌شدند و انسان احساس افتخار می‌کرد؛ احساس شادی می‌کرد که این‌ها می‌روند در جمع مسلمانان دیگر کشورها و فریضه‌ی حج را به‌جا می‌آورند؛ اما امسال این جلسه‌ی ما متأسفانه جلسه‌ی شادی نیست؛ جلسه‌ی غم و مصیبت و یادآوری حادثه‌ی دردناکی است که سال گذشته در منا اتفاق افتاد. مسئله‌ی جان‌باختن و به شهادت رسیدن عزیزان ما در منا مسئله‌ی بسیار مهمی است.

* ابعاد این حادثه‌ی غم‌انگیز وسیع است

اینکه ما گفتیم این [حادثه] فراموش نشود، صرفاً برای از دست دادن عزیزان نیست، حادثه مهم است؛ حادثه دارای ابعاد گوناگونی است؛ حادثه از لحاظ سیاسی، از لحاظ اجتماعی، از لحاظ اخلاقی و دینی، روشن‌گر است. خوب، برای ما مردم ایران و لابد برای بازماندگان این شهدا در سایر کشورها، حادثه، حادثه‌ی غم‌انگیزی است؛ این [غم] طبیعی و قهری است. دل‌های ما پر از غم است، پر از اندوه است. گذشت زمان اهمیت این حادثه و غم این حادثه را از سینه‌های ما و دل‌های ما نزدوده است. ما غمگینیم از این حادثه؛ عزیزانمان در منا و همچنین در مسجدالحرام در حال عبادت از دنیا رفتند، با لب تشنه از دنیا رفتند؛ در زیر آفتاب داغ و سوزان، ساعات آخر عمر خودشان را تحمل کردند؛ این‌ها همه دردناک است؛ این‌ها چیزهایی است که دل‌های ما را به درد می‌آورد؛ نمی‌توانیم این‌ها را فراموش کنیم؛ لکن ابعاد مسئله، وسیع‌تر از این‌ها است.

* بُعد اول حادثه

(غم سنگین بازماندگان)

یک نگاه، نگاه شما خانواده‌ها و بازماندگان است. من به شما عرض می‌کنم، که فقدان عزیزانتان، چه آن‌هایی که پدران خود یا مادران خود را از دست داده‌اند، چه آن‌هایی که فرزندان خود را در این حادثه از دست داده‌اند، چه آن‌هایی که همسران خود را از دست داده‌اند، چه آن‌هایی که برادران و خواهران خود را از دست داده‌اند، قهراً برای شما حادثه‌ی سنگین و حادثه‌ی بسیار دشواری است؛ بنده پیش خودم که مقایسه می‌کنم، عظمت و سنگینی غم شما را درک می‌کنم. می‌فهمم که چقدر برای دل‌ها سنگین است؛ حاجی را فرستاده‌اند به مکه، با امید، با شادی، با خرسندی که این توفیق را به دست آورده؛ منتظرند که برگردد، برگشتن او با شادی همراه است، با خوشحالی همراه است؛ [ولی] بعد باخبر بشوند که جنازه‌اش برخواهد گشت؛ این خیلی چیز سختی است، خیلی دشوار است. برای شماها سخت است، برای همه‌ی ملت -یعنی کسانی که واقعاً این حادثه را درک می‌کنند

و لمس می‌کنند- این حادثه سخت است؛ ولی آن چیزی که می‌تواند دل‌های شما را تسلا بدهد، این است که این عزیزان شما اگرچه از دست رفتند و فقدانشان برای شما سخت است لکن در نعمت الهی ان‌شاءالله غوطه‌ورند.

* آن‌گونه رفتن وسیله‌ای برای مغفرت و رحمت و علو درجات در پیشگاه پروردگار است
مرگ خوبی بود؛ کیفیت مردن و رفتن انسان، سرنوشت انسان را معین می‌کند؛ همه‌ی ما خواهیم رفت، پیر و جوان ندارد، مرد و زن ندارد، همه می‌روند؛ منتها بعضی رفتن‌ها جوری است که انسان اگر با چشم حقیقت نگاه کند، از آن‌گونه رفتن خرسند و خوشحال می‌شود؛ مثل شهدا که همه‌ی شهدا این‌جور هستند. این عزیزان شما در حال عبادت و در حال ذکر از دنیا رفتند، در لباس احرام از دنیا رفتند، با دل‌های متوجه به خدای متعال و در حال انجام وظیفه از دنیا رفتند؛ این‌ها همه مایه‌هائی و وسیله‌هائی برای مغفرت الهی و برای رحمت الهی و برای علو درجات در پیش پروردگار است. علاوه‌ی بر این‌ها سختی تحمل کردند؛ بعضی شاید تا ساعت‌ها زنده بودند ((گریه حضار)) زیر فشار بودند، چه در زیر آفتاب، چه در آن کانتینرهای گرم و داغ، با لبان تشنه؛ این‌ها همه چیزهائی است که رحمت الهی را جلب می‌کند.

* شهدای این حادثه در جوار نعمت الهی هستند

بله، شما داغدار هستید، مصیبت‌زده هستید؛ فرزندانان، همسرانان، پدر و مادران، برادران و خواهرانان از دستتان رفتند، این سخت است لکن به یاد بیاورید که آن‌ها الان در چه حالی هستند. ما اینجا گرفتاریم؛ ما در ابتلاء دنیوی، در بین دنیای آلوده‌ی به انواع و اقسام عناصر و عوامل گمراه‌کننده و تباه‌کننده و پست‌کننده‌ی انسان، داریم با زحمت حرکت می‌کنیم و راه خودمان را پیش می‌روییم، ما [هستیم که] اینجا گرفتاریم؛ به حال خودمان بیشتر باید اشک بریزیم و غمگین باشیم تا به حال آن کسانی که رفتند در رحمت الهی، و ان‌شاءالله در آغوش نعمت الهی و لطف الهی به سر می‌برند. این مایه‌ی تسلا‌ی شما است. بله، جوان شما رفت یا پدر و مادر شما رفتند یا همسر عزیز شما رفت، این سخت است اما او در جوار نعمت الهی است. ما هم خواهیم رفت، خدا به ما رحم کند؛ با این همه گرفتاری، با این همه مشکلات. خدای متعال آن‌ها را از دنیای آلودگی‌ها، در بهترین جا و بهترین وضعیت نجات داد؛ در حال عبادت. بعضی در حال گناه می‌میرند، بعضی در حال زندگی معمولی روزمره می‌میرند، بعضی در حال ناشکری می‌میرند؛ این‌جور مردن‌ها مردن‌هائی است که واقعاً برای صاحبانش مصیبت و عزا است؛ اما بعضی در حال ذکر الهی می‌میرند، در حال توجه به خدا از دنیا می‌روند. این برای صاحبان این متوفی و از دست رفته، مایه‌ی تسلا و مایه‌ی راحت است. این یک بُعد مسئله است.

* بُعد دوم مسئله

(سکوت حیرت‌انگیز دنیای اسلام)

امت اسلامی در ابعاد وسیع خود نسبت به این حادثه داغدار شد
یک بُعد دیگر مسئله، مسئله‌ی امت اسلام است. امت اسلامی در ابعاد وسیع خود نسبت به این حادثه داغدار شد.
خب شهدای ما، شهدای منا و شهدای مسجدالحرام بر روی هم حدود ۴۷۰ یا مثلاً ۴۸۰ نفر بودند، ولی آنچه از آمارها به دست می‌آید، مجموع شهدا از کشورهای مختلف، در حدود هفت‌هزار نفرند! این رقم خیلی رقم بالائی است.

* سکوت در مقابل این فاجعه، بلای بزرگی است که جان امت اسلامی را فراگرفته

چرا در کشورهای دیگر، دولت‌ها، خانواده‌ها، ملت‌ها عکس‌العمل نشان ندادند نسبت به این حادثه؟ این چه بلای بزرگی است که جان امت اسلامی را فراگرفته؟ این، مصیبت بزرگ است. دولت‌ها دچار رودربایستی سیاسی‌اند، دولت‌مردان کشورهای مختلف احياناً اسیر پول و قدرت و روابط سیاسی و مانند این‌ها هستند، [اما] دانشمندانشان چرا ساکت ماندند؟
علمایشان چرا حرف نزدند؟

فعالان سیاسی چرا صحبت نکردند؟

روشنفکرانشان چرا مقاله نوشتند، اعتراض نکردند، حرف نزدند؟

* این بلای دنیای اسلام است

البته در کشورهای دیگر، به تعداد شهدای ما شهید نبود اما صد نفر، دویست نفر در کشورهای مثل مصر، مثل مالی، مثل نیجریه و دیگر کشورها به شهادت رسیدند. خب حالا رؤسای کشورها دچار معادلات سیاسی و معادلات قدرتند، آن‌ها [اعتراض] نمی‌کنند، انسان از آن‌ها خیلی هم توقعی ندارد با این وضعی که متأسفانه دولت‌ها دارند، انسان نمی‌تواند خیلی هم انتظار داشته باشد؛ لکن آحاد برجسته‌ی جامعه چرا حرف نزدند، چرا سکوت کردند؟ برای دنیای اسلام، بلا این است، مصیبت این است؛ حساس نبودن در مقابل یک حادثه‌ی به این عظمت در خانه‌ی خدا که در جوار بیت الهی، کسانی با پروئی و با وقاحت تمام، یک حادثه‌ی سنگین‌نگین را از سر بگذرانند، بدون اینکه از دنیای اسلام حتی عذرخواهی هم بکنند.

* حکام سعودی چقدر وقیحند، چقدر بی‌شرمند!

حکام سعودی یک عذرخواهی زبانی از دنیای اسلام نکردند! چقدر این‌ها وقیحند، چقدر بی‌شرمند! آیا این کوتاهی‌ای که این‌ها کردند، سوءتدبیری که نشان دادند، بی‌کفایتی‌ای که به خرج دادند - حالا بعضی می‌گویند تعمد، ولو آن هم نباشد- نفس این

بی‌تدبیری و بی‌کفایتی یک جرم است برای یک مجموعه‌ی دولتی و سیاسی؛ چطور نتوانستید اداره کنید؟ چطور نتوانستید امنیت این جمعیتی را که ضیوف‌الرحمانند، میهمانان خدایند و شما این‌همه درآمد از این ناحیه کسب می‌کنید، و برای خودتان عنوان درست می‌کنید، حفظ کنید؟

چه تضمینی وجود دارد که در اوقات مشابه، حوادث مشابهی رخ ندهد؟ این یک سؤال بزرگ است. دنیای اسلام بایستی گریبان این‌ها را بگیرد، از این‌ها سؤال بکند؛ چرا سؤال نمی‌کنند؟ مصائب دنیای اسلام این‌ها است.

* ملت ایران با افتخار مواضع قرآنی خودش اعلام می‌کند این‌که جمهوری اسلامی در مقابل این‌همه جهالت، این‌همه گمراهی، این‌همه مادیگری، این‌همه سهل‌انگاری و احیاناً بی‌غیرتی دیگران، تنها می‌ایستد و مواضع قرآنی خودش را، مواضع اسلامی خودش را، مواضع بر حق خود را علناً و صریحاً اعلام می‌کند، این همان شاخصی است که شما ملت ایران باید به آن افتخار کنید و می‌کنید. و خود شما ملت ایران هستید که این قدرت را، این شجاعت را به وجود آورده‌اید که می‌توانید در مقابل یک دنیای تاریک جاهل، حرف حق را بزنید و حقایق را بیان کنید.

* باید در دنیای اسلام جا بیفتد که آل‌سعود لیاقت اداری حرمین را ندارد حقیقت این است که این کسانی که این بی‌کفایتی را نشان دادند، این ناامنی را بر حجاج دنیای اسلام - که در آنجا سالی یک بار جمع می‌شوند- تحمیل کردند، این‌ها انصافاً لایق نیستند برای اداره‌ی حرمین شریفین، لایق نیستند برای خدمت حرمین شریفین؛ واقعیت قضیه این است. این باید در دنیای اسلام جا بیفتد، باید این فکر ترویج بشود. این هم یک بُعد مسئله است.

* بُعد سوم مسئله (سکوت مدعیان دروغگوی حمایت از حقوق بشر) یک بُعد دیگر، نگاه به دنیای مدعی حقوق بشر است. خب، یک جا یک نفری با یک اتهامی در یک کشوری فرض بفرمائید به قتل می‌رسد [یعنی] اعدام می‌شود یا زندانی می‌شود، شما می‌بینید سروصداهای حقوق بشری بلند شد - البته در آن کشورهایی که انگیزه برای مخالفت و مبارزه‌ی با آن‌ها وجود دارد- هیاهو درست می‌کنند؛ [اما] اینجا چند هزار نفر به‌خاطر بی‌کفایتی و بی‌تدبیری و سوء عمل یک دولت جان می‌بازند و این دستگاه‌های حقوق بشری و دولت‌های مدعی حقوق بشر سکوت مرگ می‌گیرند و حرف نمی‌زنند؛ هیچ چیز نمی‌گویند! این هم یک نکته‌ی مهمی است.

* کسانی که دل به سازمان‌های بین‌المللی می‌دهند هویت سازمان‌های مدعی حقوق بشر را بشناسند این کسانی که دل به دستگاه‌ها و سازمان‌های بین‌المللی می‌دهند و به آن‌ها امید می‌بندند، ببینند این حقیقت را، بفهمند این واقعیت را؛ ببینند که چقدر دروغ و خلاف واقع در هویت این سازمان‌ها و این تشکیلات وجود دارد؛ در این قضیه سکوت کردند، هیچ چیز نگفتند. گاهی حتی حقوق حیوانات برایشان این‌قدر اهمیت پیدا می‌کند که جنجال می‌کنند، [اما] چند هزار انسان در یک چنین حادثه‌ای - نه یک حادثه‌ی تصادفی، نه سقوط یک هواپیما، [بلکه] در یک حادثه‌ای که وظیفه‌مند بودند کسانی که این حادثه را درست مدیریت کنند؛ آنجا این‌ها به اصطلاح صاحبخانه‌اند، این‌ها متولیان امرند، وظیفه‌ی آن‌ها بوده است که امنیت این‌ها را حفظ کنند- به خاک و خون کشیده بشوند و این‌ها هیچ چیز نگویند؛ سکوت محض بکنند!

* یکی از کارهای واجب و لازم، تشکیل یک هیئت حقیقت‌یاب است یکی از کارهای واجب و لازم بر عهده‌ی مسئولان امت اسلامی و مدعیان حقوق بشر، تشکیل یک هیئت حقیقت‌یاب در این قضیه است؛ باید بروند حقیقت را [روشن کنند]؛ با اینکه حالا یک‌سال هم گذشته است اما مصاحبه‌هایی شده است، عکس‌هایی برداشته شده است، اسناد و مدارکی وجود دارد که می‌تواند حقیقت را تا حدود زیادی روشن بکند؛ بروند یک گروه حقیقت‌یاب، حقیقت‌مطلب را در بیاورند؛ معلوم بشود که در این حادثه آل‌سعود مقصر هستند یا نیستند - آن‌ها می‌گویند ما مقصر نیستیم- معلوم بشود، واقعیت قضیه روشن بشود که این‌ها مقصرند یا مقصر نیستند. این سلسله و شجره‌ی خبیثه‌ی ملعونه، دهانها را با پول می‌بندند، این بندگان پول و بندگان دنیا، نمی‌گذارند کسی [علیه] این‌ها حرفی بزند، اعتراضی بکند. یک هیئت حقیقت‌یاب لازم است، باید بروند از نزدیک ببینند، مسئله را بررسی کنند؛ هرچه [می‌خواهد] طول بکشد. این از جمله‌ی کارهایی است که مسئولین محترم ما هم بایستی در نظر بگیرند و دنبال بکنند و اهمیت [بدهند]. این هم یک بُعد قضیه است.

* بُعد چهارم مسئله (جرم قدرت‌های پشتیبان آل‌سعود) بُعد دیگر قضیه این است که بدانیم که در این حادثه و حوادث مشابه، قدرت‌های پشتیبان آل‌سعود هم شریکند. بله، آمریکایی‌ها در قضیه‌ی منا حضور نداشتند؛ اما در عین حال دستشان به خون شهدای منای ما آلوده است. این حکام بدعمل، به پشتیبانی قدرت آمریکا و همراهی آمریکا است که می‌توانند این جور وقیحانه در مقابل دنیای اسلام بایستند و این گناه بزرگ را مرتکب بشوند و حتی یک کلمه عذرخواهی هم نکنند؛ به پشتیبانی آن‌ها است، پس آن‌ها شریکند؛

همچنان که در قضیه‌ی یمن هم، در قضایای گوناگون دنیای اسلام هم -در قضیه‌ی سوریه، در قضیه‌ی عراق، در قضیه‌ی بحرین- اگر لطمه‌ای و ضرری به مسلمانان می‌خورد، آمریکائی‌ها شریک در جرم و جنایتند؛ پشتیبانی آن‌ها است که موجب می‌شود این وقیح‌ها، این بی‌شرم‌ها، بتوانند این‌جور جنایت کنند و خیانت کنند و از پشت خنجر به قلب امت اسلامی وارد بکنند؛ به‌خاطر این است.

* بُعد پنجم مسئله: (انحراف مسئله به دعوی شیعه و سنی و عرب و غیر عرب)
یک نکته‌ی مهم دیگر هم این است که دستگاه‌های تبلیغاتی و در واقع دستگاه‌های جاسوسی غربی‌ها و امثال آن‌ها سعی می‌کنند این را به حساب دعوی بین [جوامع] اسلامی قرار بدهند؛ دعوی شیعه و سنی، دعوی عرب و غیر عرب؛ این دروغ محض است، این دعوی بین شیعه و سنی نیست.

* اکثر کسانی که در حادثه‌ی منا به شهادت رسیدند از اهل سنت بودند
آن کسانی که در حادثه‌ی منا به شهادت رسیدند، اکثریت [آنها] از اهل سنت بودند؛ از کشور خود ما تعداد زیادی خانواده‌های اهل سنت هستند؛ بحث عرب و عجم نیست؛ این‌ها به عرب و عجم رحم نمی‌کنند؛ شما می‌بینید در یمن جنایت می‌کنند، خب یمن عرب است، سوریه عرب است، عراق عرب است، عوامل این‌ها، این گروه‌های تروریستی جلاّد قسّی‌القلبی که با پول این‌ها، با سلاح این‌ها، در دنیای اسلام دارند این‌همه فاجعه‌آفرینی می‌کنند، این‌ها همه عربند؛ بحث عرب و عجم نیست. این تبلیغات خباثت‌آلود غربی‌ها [است] که می‌خواهند این را به‌عنوان دعوی شیعه و سنی یا دعوی عرب و عجم به حساب بیاورند، این از آن خباثت‌های تبلیغاتی این‌ها است که کاملاً خلاف واقع است. مسئله این است که این‌ها یک گروه درون اسلام [هستند که] به‌عنوان دشمن امت اسلامی مشغول کارند؛ حالا بعضی‌شان دانسته، بعضی‌شان ندانسته.

* دنیای اسلام بایستی از این‌ها و از اربابان این‌ها تبری بجویند
دنیای اسلام باید در مقابل این‌ها بایستد؛ دنیای اسلام بایستی از این‌ها و از اربابان این‌ها که آمریکا و انگلیس خبیث و قدرت‌های غربی بی‌ایمان و دور از اخلاق هستند تبری بجویند؛ باید بدانند چه می‌کنند.

* پیشرفت‌های ملت ایران مایه‌ی افتخار اسلام است
ملت ایران پرچم استقلال را بلند کرده است، عزت اسلام را نشان داده است. امروز شعارهای شما مردم، جایگاه شما مردم، موقعیتی که شما ایجاد کرده‌اید، کارهایی که در درون کشور دارد انجام می‌گیرد - این پیشرفت‌ها، این حرکت‌های عظیم مردمی، این استقلال در مقابل موج فتنه و فساد که در دنیای غرب رایج است- این‌ها مایه‌ی افتخار اسلام است، مایه‌ی عزت اسلام است. این عزت را ملت ایران به وجود آورده‌اند و ان‌شاءالله ادامه خواهند داد.

* مسئولین محترم کشور وظایف خود را در قبال این حادثه‌ی عظیم دنبال کنند
امیدواریم که خداوند متعال، ملت عزیز ایران را روزبه‌روز سربلندتر و عزیزتر کند؛ قوت و قدرت و اقتدار امت اسلامی را بیشتر کند؛ این آفت‌های دنیای اسلام را ان‌شاءالله برطرف کند؛ و مسئولین محترم کشور خودمان هم که در قبال این حادثه‌ی عظیم وظایفی داشتند و دارند، این وظایف را دنبال کنند؛ هم بنیاد محترم شهید، هم مجموعه‌ی مربوط به حج - بعثه و سازمان حج- آنچه وظیفه دارند در قبال این مسئله مهم [دنبال کنند]؛ همچنان که تا حالا به بسیاری از این کارها رسیدگی کرده‌اند، این را [هم] باید با جد رسیدگی کنند؛ هم مسئولین دولتی و وزارت‌خارج و [هم] دیگران؛ هرکدام کارهایی برعهده دارند؛ این قضیه یک قضیه‌ی مهمی است، قضیه‌ی بزرگی است و مربوط به یک گروه و یک جمع هم نیست، مربوط به ملت اسلام و ملت ایران و در یک نگاه وسیع‌تر مربوط به امت اسلامی است؛ همه وظیفه داریم. خداوند ان‌شاءالله کمک کند تا بتوانیم همه به وظایفمان عمل کنیم.

والسلام علیکم ورحمة‌الله

یادآوری می‌شود: در ابتدای این دیدار -که به‌مناسبت اولین سالگرد شهادت تعدادی از حجاج در حادثه‌ی منا در دوّم مهر ۱۳۹۴ و حادثه‌ی سقوط جرثقیل در بیستم شهریور ۱۳۹۴ برگزار شد- حجّت‌الاسلام والمسلمین سیّدعلی قاضی‌عسگر (نماینده‌ی ولیّ فقیه در امور حج و زیارت) و حجّت‌الاسلام والمسلمین سیّدمحمدعلی شهیدی محلاتی (نماینده‌ی ولیّ فقیه و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران) مطالبی بیان کردند.